

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTONIO MICALLEF TRIGONA**

Seduta ta' l-20 ta' Dicembru, 2007

Citazzjoni Numru. 156/1999/1

Reverendu Monsinjur Dun Joseph Vella Gauci

VS

Dolindo Cassar

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni tal-attur li tghid:

Illi fil-harga tat-Times of Malta tad-19 ta' Lulju 1999 fl-ghaxar (10) pagna tal-istess harga gie ppublikat artikolu li jgib il-firma tal-konvenut, Dolindo Cassar;

Illi fit-tielet paragrafu ta' l-istess artikolu li jibda "Mgr.Vella Gauci's methods...." filwaqt li jpoggi lill-attur fil-posizzjoni ta' giddieb u ta' min ma jafdahx, jaghmel insinwazzjonijiet li joffendu;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-artikolu kollu huwa intenzjonat li jaghti malafama lill-attur billi jattribwila fatti determinanti bi skop li joffendu l-unur u l-fama tieghu, jew li jesponuh ghar-redikolu u ghad-disprezz pubbliku speċjalment lejn it-tmiem tal-istess artikolu fejn l-istess konvenut jidher li jrid jattribwixxi certi fatti precizi għall-fatt li l-attur jikkupa l-kariga ta' Arcipriet tal-Kattidral ta' Ghawdex;

Illi l-attur għandu interess li jittutela ismu u gieh;

Talab għalhekk għaliex din il-Qorti m'għandhiex:

1. tiddikjara li l-artikolu stampat fil-harga tat-"Times of Malta" tad-19 ta' Lulju 1999 taht it-titolu "Letting off of fireworks from the Citadel" u iffirmit mill-konvenut riprodott bħala dok. A jikkostitwixxi malafama fil-konfront tal-attur;
2. tiddikjara li l-konvenut huwa hati ta' malafama;
3. tillikwida l-kumpens xieraq dovut lill-attur in linja ta' danni sofferti mill-istess attur in segwitu għal din il-malafama;
4. tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attur l-ammont hekk likwidat.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-konvenut għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti debitament guraumentata flimkien mal-lista tax-xhieda u l-lista tad-dokumenti eseбити;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut li eccepixxa:

1. preliminarjament in-nuqqas t'integrita' tal-gudizzju stante illi l-EDITOR tal-gurnal "The Times" li ppublika l-artikolu in kwistjoni ma' giex imharrek;
2. subordinatament u minghajr pregudizzju għas-suespost, l-artikolu in kwistjoni bl-ebda mod m'hu

Kopja Informali ta' Sentenza

malafamanti jew espona lill-attur ghar-ridikolu izda ried jirribatti l-bosta skorettezzi li ntqalu mill-attur fil-gimgha precedenti d-dehra tal-istess artikolu dwar il-kwistjoni tal-hruq tan-nar mic-Citadella, x'uhud mil-liema skorettezzi huma fin-natura taghhom malafamanti;

3. illi l-artikolu in kwistjoni huwa fattwalment korrett u sar in ezercizzju tal-liberta' ta' l-espressjoni illi jgodi l-konvenut kemm fil-kapacita' personali tieghu kif ukoll bhala president tas-socjeta' filarmonika "La Stella" specjalment biex jirribatti l-attakki li saru b'mod massicc mill-attur u n-nies imqabba minnu fil-jiem precedenti d-dehra ta' l-istess artikolu;

4. salv eccezzjonijiet ohra fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tieghu annessa l-lista tax-xhieda u l-lista tad-dokumenti esebiti.

Rat il-verbal tal-Qorti differentement preseduta (folio 17) mil-liema jirrizulta wkoll li l-konvenut irtira l-ewwel eccezzjoni;

Rat is-sentenza preliminari taghha tat-2 ta' Ottubru 2001 (folio 36 et seq) u n-noti tal-osservazzjonijiet tal-kontendenti li pprecedewha dwar l-inkompatibbilita' bejn it-tieni u t-tielet eccezzjoni;

Rat il-verbal taghha folio 95;

Ezaminat ix-xhieda kompilata;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha;

Ikkunsidrat:

Illi jibda biex jinghad li l-konvenut f'din il-kawza ta' libel nghata opportunita' sufficjenti sabiex iressaq il-provi tieghu in sostenn tal-eccezzjonijiet eccepiti. Palesament jirrizulta mill-atti li dan m'ghamlux u donnu ghazel li jistrieħ fuq l-eccezzjonijiet tieghu u d-dikjarazzjoni guramentata u dettaljata tal-fatti annessa mal-istess. Issa, fis-sentenza

preliminari tagħha tal-21 ta' Ottubru 2001, relatata għall-kwistjoni jekk it-tieni u t-tielet eccezzjoni kienux kompatibbli – l-ewwel eccezzjoni giet irtirata – din il-Qorti kienet affermat li “dak li sostanzjalment eccepixxa l-konvenut hu: (a) li l-kitba mhux malafamanti; (b) li l-kitba hija fattwalment korretta, [ghalkemm] il-konvenut abbina ma' dawn l-eccezzjonijiet dik tal-kompensazzjoni jew ritorsjoni....” b'dan illi f'dan l-istadju, fejn qieghed jigi kkunsidrat il-meritu, tali eccezzjonijiet tal-konvenut jistghu jigu kunsidrati f'dik tal-'fair comment' mehuda in konsiderazzjoni l-artikoli li pprecedew l-artikolu 'de quo' kunsidrat malafamanti mill-attur u li mhux kontestat nkiteb mill-konvenut u jirreferi specifikament għall-attur.

Intant l-isfond tal-kitba de quo kienet l-kontroversja li fegget dwar jekk għandux jigi permess li jsir sparar mic-Cittadella, għal-liema l-attur kien qieghed jopponi bil-qawwa minhabba hsarat li kienet issofri l-istruttura ta-Citadella u l-artifici fiha, għal-liema asserzjoni l-konvenut kien qieghed jirribatti bl-istess inezistenza hu u jsostni li l-permess li kien inhareg mill-Kummissarju tal-Pulizija lill-Kazin tal-Banda 'La Stella' kien limitat għall-isparar ta' 'bukketi' li ma kienx jikkostitwixxu ebda perikolu ta' hsara. Il-konvenut, l-artikolista tal-artikolu 'de quo', kien dak iz-zmien jokkupa l-kariga ta' President tal-Kazin imsemmi.

Illi meta xehed l-attur quddiem din il-Qorti (xhieda folio 41 et seq) spjega li kien hassu ngurjat kemm minhabba t-tielet paragrafu li jibda bil-kliem “Monsignor Gauci Vella' s methods ...” u jispicca “Monsignor Vella Gauci” u kemm għal dak li nghad fit-tmiem l-artikolu fir-rigward dak li x-xhud irrifera għalihom bhala 'sensiela' (fin-numru ta' erba) akkuzi diretti kontra tieghu. Dawn kienu fil-konfront: (i) ta' sparar mhux awtorizzat 'of powerful petards from the area known as *Tal-Klieb* on the citadel during his possession ceremony', li l-attur jichad; (ii) ta' xoghol strutturali mhux awtorizzat fil-Kattidral biex jigi akkomodat lift fir-rigward liema l-Awtorita' tal-Ippjanar kienet hadet azzjoni, li għaliha l-attur stqarr li l-istallazzjoni ta' lift ma kinitx taqa' fir-responsabilitajiet tieghu bensi' tal-Kapitolu li għandu l-amministrazzjoni tal-Kattidral oltre li mhux minnu li l-Awtorita' kienet harget enforcement notice; (iii) ta' xoghol

ta' aperturi tal-aluminium mhux awtorizzat fil-Kattidral, ghal-liema l-attur irribatta fl-istess vena tat-tieni akkuza; (iv) ta' kampanja ghall-arja ta' parkegg f'*Tal-Klieb* u t-twaqqiegh ta' kmamar ricenti l-ahhar elezzjonijiet, ghal-liema l-attur irribatta illi "hawnhekk mill-gdid rega' allega bhal li kieku jiena kont il-bniedem responsabbli mit-twaqqiegh ta' dawk il-kmamar...".

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti m'ghandux ikun hemm dubbju li l-konvenut attribwixxa 'misfatti' lill-attur illi kienu superfluwi fil-kuntest tal-kontroversja dwar jekk ghandux isir sparar mic-Citadella u liema asserzjonijiet baqghu mhux sostanzjati anzi decizament michuda mill-attur u x-xhieda minnu prodotti almenu fil-konfront tas-'sensiela ta' attacchi' ghaliex ghal dak li nkiteb fit-tielet paragrafu fuq riferit din il-Qorti mhux qeghdha tirrijavviza ebda malafama fih u se mai jikkonsisti f'esspressjoni ta' opinjoni. Jibqghu pero' s-'sensiela ta' attacchi' li fihom gew attributi fatti determinanti li baqghu mhux sostanzjati u pruvati u li kwindi jikkostitwixxu malafama. Legalistikament d-difiza tal-'fair comment' ma tistax tirnexxi meta l-fatti kostitwenti jirrizultaw mhux pruvati. – "Il-fatt ghandu jigi pprovat. Il-'comment' biex ikun gustifikat irid jkun 'fair u bona fide' u ma jistax ikun 'fair u bona fide' jekk il-fatt attribwit..ma jkunx veru", *Qorti tal-Appell fil-kawza Miller v Scorey riportata Vol.XXXVI.iv.84.*

Illi fil-kuntest tal-likwidazzjoni tal-kumpens l-Kap 248 thalli l-materja fid-diskrezzjoni assoluta tal-qorti li tista' tillikwida kumpens sa massimu ta' Lm5000. Jinghad li dan il-massimu ma kienx previst fil-gurnata meta deher l-artikolu inkriminanti fejn il-massimu kien ta' Lm2000. Ghalhekk hu ovvju li l-kumpens, f'kull kaz, ghandu jinzamm fil-parametri ta' l-ahhar limitu imsemmi.

Ghaldaqstant u ezaminati l-artikoli esebiti in atti, b'referenza ghall-artikolu de quo, flimkien mad-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenut, il-Qorti qeghdha taqta' u tiddisponi mill-kawza billi fil-waqt li qeghdha tilqa' t-talbiet tal-attur qeghdha konsegwentement tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur bhala kumpens is-somma ta' Lm1000. Tikkundannah ukoll ghall-ispejjes tal-kawza.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----